

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/186/2021
Identifikačné číslo spisu: 7713206499
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7713206499.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: V. I., nar. XX. P. XXXX, bytom G. XXXX/XX, L., zastúpený JUDr. Lukášom Holodňákom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Kpt. Nálepku 8, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20C/73/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. februára 2021, sp. zn. 2Co/13/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej v texte rozhodnutia aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) v záhlaví označeným uznesením odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) z 28. januára 2020, č. k. 20C/73/2014-24 a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odmietnutie odvolania odôvodnil tým, že z odvolania odovzdaného na pošte pred uplynutím odvolacej lehoty nebolo zrejmé, aké boli konkrétne dôvody odvolania spadajúce pod § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ CSP, a teda o čom mal odvolací súd rozhodovať. Odvolanie malo vadu, pre ktorú nebolo možné v odvolacom konaní pokračovať, pričom žalobca túto vadu neodstránil do uplynutia lehoty na podanie odvolanie (a ani do času rozhodnutia odvolacieho súdu). Z uvedených dôvodov odvolací súd postupoval v zmysle § 386 písm. d/ CSP a odmietol odvolanie, ktoré nemalo náležitosti podľa § 363 CSP, pričom išlo o vady, pre ktoré v odvolacom konaní nemožno pokračovať. Poukázal i na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019.

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorý žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu (i predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. e/ a f/ CSP. Poukázal na to, že žaloba bola podaná na Okresnom súde Michalovce a nie je mu jasné, prečo vo veci

konal Okresný súd Košice II bez toho, aby bola vznesená námietka miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Michalovce. Priznal však, že ustanovenia O.s.p. (bol účinný v čase podania žaloby) svedčia príslušnosti Okresného súdu Košice II. Pokiaľ šlo o vady konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP uviedol, že odvolací súd pochybil, keď sa zaoberal iba skúmaním procesných podmienok bez zistenia ich porušenia. Nestotožnil sa ani so záverom krajského súdu, že odvolacie dôvody nevymedzil. Poukázal na skutočnosť, že v predmetnom období z dôvodu pandémie COVID-19 nemal žalobca ani jeho právny zástupca možnosť vycestovať a nahliadnuť do spisu.

3. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť.

5. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6.1. Podľa ust. § 420 písm. e/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

6.2. Nesprávne obsadeným súdom (§ 420 písm. e/ C.s.p.) je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2008 sp. zn. II. ÚS 136/08). Zákonným sudcom (čl. 48. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Nevyhnutným predpokladom toho, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je preto rozhodovanie o jeho veci súdom, ktorý je podľa zákona na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný.

6.3. V predmetnej súvislosti sám dovolateľ uviedol, že miestnej príslušnosti Okresného súdu Košice II svedčí ustanovenie § 85 ods. 3 O.s.p., ktoré ale môže okresný súd skúmať iba na námietku odporcu (§ 105 ods. 1 O.s.p.). O takejto námietke nemal žalobca vedomosť. Napriek nevedomosti žalobcu a jeho právneho zástupcu, ktorý do spisu nahliadať bol, dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaná podala námietku miestnej príslušnosti dňa 10. marca 2014 (viď č. l. 59), v ktorej navrhla postúpenie Okresnému súdu Košice II, čo sa následkom tejto námietky uskutočnilo (č. l. 71). Argumentácia žalobcu je v tomto smere neopodstatnená a v rozpore s obsahom spisu. Tu sa žiada doplniť, že doposiaľ žalobca voči miestnej príslušnosti nenamietal, aj keď o jej zmene bol upovedomený bezodkladne po doručení námietky žalovanej, v zmysle ustanovenia § 105 ods. 1 O.s.p. mohol miestnu príslušnosť účinne namietat najneskôr pri prvom úkone, ktorý mu patril. Nič také však podľa obsahu spisu neučinil. Možno teda uzavrieť že žalobca neopodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu existenciu vady v zmysle § 420 písm. e/ CSP.

7.1. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť daná aj v prípade rozhodnutia súdu o odmietnutí odvolania, ak by pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. V predmetnej veci, ale dovolací súd nič podobné nezistil.

8.1. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

8.2. Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

8.3. Podľa § 373 ods. 1 CSP ak odvolanie obsahuje odstrániteľné vady, súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania. Súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov.

8.4. Podľa § 386 písm. d/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

8.5. Podľa ustanovenia § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj zákon č. 62/2020 Z. z.) lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva,

a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú,

b) ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

8.6. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. ustanovenie § 1 písm. a/ platí rovnako aj pre lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní; v trestnom konaní to platí len o lehote na podanie opravného prostriedku pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu.

8.7. Podľa ustanovenia čl. VI zákona č. 62/2020 Z. z. tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

8.8. Zákon č. 62/2020 Z. z. bol vyhlásený 27.3.2020.

9. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie bol zástupcovi dovolateľa doručený dňa 5.3.2020. Dňa 24.3.2020 (odoslané na poštovú prepravu dňa 20.3.2020), teda v lehote na podanie odvolania, bolo prvoinstančnému súdu doručené odvolanie proti predmetnému rozsudku okresného súdu, v ktorom zástupca dovolateľa uviedol všeobecné odvolacie dôvody, uvedené v § 365 ods. 1 písm. b/, e/ a f/ CSP. V odvolaní ďalej uviedol, že z dôvodu pandémie Covid-19 vláda vyhlásila núdzový stav a nie je toho času schopný ani ochotný cestovať vlakom z Humenného do Košíc a riskovať nákazu, aby mohol nahliadnuť do spisu, čo považoval za nutné. Zároveň požiadal súd prvej inštancie, aby spis zatiaľ nepredkladal odvolaciemu súdu. Uznesením z 11. septembra 2020, č. k. 20C/73/2017-272, vyzval v zmysle ustanovenia § 373 ods. 1 CSP okresný súd žalobcu, aby odvolanie doplnil o odvolací návrh. Podaniami z 12.10.2020 (č. l. 278) a 3.11.2020 (č. l. 280), žalobca žiadal o predĺženie lehoty na doplnenie odvolania i zaslanie zápisnice a zvukového záznamu z pojednávania dňa 28.1.2020. Okresný súd mu vyhovel. Po predložení veci odvolaciemu súdu sa podaním z 18.1.2021 ospravedlnil kvôli nedodržaniu lehoty na doplnenie odvolania a požiadal o jej predĺženie do 20.02.2021. Žiadne doplnenie odvolania však nezaslal.

10.1. Odvolací súd rozhodol vo veci uznesením sp. zn. 2Co/13/2021 z 25. februára 2021, ktorým odvolanie odmietol. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že z odvolania odovzdaného pošte pred uplynutím odvolacej lehoty nie je zrejmé, aké boli konkrétne dôvody odvolania spadajúce pod § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ CSP, a teda, o čom mal odvolací súd rozhodovať, odvolanie má vadu, pre ktorú nie je možné v odvolacom konaní pokračovať. Žalobca túto vadu neodstránil do uplynutia lehoty na podanie odvolania (a ani do času rozhodnutia odvolacieho súdu). Z uvedených dôvodov odvolací súd postupoval v zmysle § 386 písm. d/ CSP a odmietol odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 363 CSP, pričom ide o vady, pre ktoré v odvolacom konaní nemožno pokračovať.

10.2. Žalobca v dovolaní namietal, že odvolací súd pochybil, keď sa zaoberal iba skúmaním procesných podmienok bez zistenia ich porušenia. Nestotožnil sa ani so záverom krajského súdu, že odvolacie dôvody nevymedzil. Uviedol, že v predmetnom období z dôvodu pandémie COVID-19 nemal žalobca ani jeho právny zástupca možnosť vycestovať a nahliadnuť do spisu.

11. Krajský súd v danej veci poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR z 5.11.2019, sp. zn. IV. ÚS 90/2019, v ktorom bolo konštatované, že „iba uvedenie všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní nie

je postačujúce na to, aby odvolací súd mohol o odvolaní rozhodnúť, resp. uvedením len všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní bez bližšej špecifikácie konkrétnych okolností prípadu nie je splnená zákonom stanovená náležitosť odvolania spočívajúca v povinnosti uviesť v odvolaní „odvolacie dôvody“. Ústavný súd zároveň dodáva, že relevantná právna úprava neumožňuje súdu vyzvať stranu sporu na doplnenie chýbajúcej náležitosti odvolania spočívajúcej v absencii konkretizácie odvolacieho dôvodu a zároveň neumožňuje strane sporu meniť a dopĺňať odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie po uplynutí lehoty na podanie odvolania“.

12. Z obsahu spisu, citovaných právnych predpisov a rozhodnutia ústavného súdu možno vyvodiť záver, že zákonná lehota, v ktorej mohol žalobca doplniť odvolanie o odvolacie dôvody uplynula najneskôr 26. apríla 2020. Dovolateľ však do času rozhodnutia odvolacieho súdu dôvody svojho opravného prostriedku nedoplnil. Pokiaľ dovolateľ opakovane poukazuje na situáciu súvisiacu s pandemiou Covid-19, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že práve prijatie zákona č. 62/2020 Z. z. malo uľahčiť riešenie problémov, ktoré v súvislosti s pandemickou situáciou a opatreniami prijímanými na jej zvládnutie, účastníkom súdnych konaní, súdom a iným štátnym orgánom vznikli. V posudzovanej veci došlo k bezprecedentnému predĺženiu procesných i hmotnoprávných lehôt, aby nik z dôvodu opatrení nebol ukrátený na svojich právach. Žalobca, však odvolacie dôvody v požadovanom rozsahu neuviedol nielenže do skončenia lehoty, ktorá mu bola ex lege predĺžená, ale ani do rozhodnutia odvolacieho súdu 25. februára 2021, teda takmer rok od doručenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Tu treba zdôrazniť, že v súvislosti s pandemiou skončil v roku 2020 núdzový stav 13. júna 2020 a znova bol zavedený až 1. októbra 2020. Dovolateľ mal teda viac ako 3 a pol mesiaca na to, aby sa jeho zástupca dostavil za účelom nahliadnutia do spisu, keď to považoval za nevyhnutné. Pokiaľ sa mu aj mimo núdzového stavu zdalo rizikové cestovať do sídla súdu prvej inštancie zo svojho bydliska hromadnou dopravou, mal dostatok času, aby si prepravu zabezpečil inak. Pokiaľ žalobca namietal, že mu nebola dostatočne skoro doručená zápisnica, či zvukový záznam z pojednávania, dovolací súd dáva do pozornosti, že žalobca si ich vyžiadal až v októbri resp. novembri 2020, dávno po uplynutí lehoty, v ktorej bol povinný uviesť odvolacie dôvody, aj to len po tom, ako bol zo strany súdu prvej inštancie vyzvaný, aby odvolanie doplnil o ďalšiu chýbajúcu náležitosť - odvolací petít. Mimochodom, ani túto náležitosť, napriek opakovaným výzvam, predĺženiu lehoty zo strany súdu aj vlastným sľubom do rozhodnutia odvolacieho súdu nedoplnil.

13. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolacie dôvody dostatočne vymedzil v odvolaní, v tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019. Iba uvedenie všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní nie je postačujúce na to, aby odvolací súd mohol o odvolaní rozhodnúť, resp. uvedením len všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní bez bližšej špecifikácie konkrétnych okolností prípadu nie je splnená zákonom stanovená náležitosť odvolania spočívajúca v povinnosti uviesť v odvolaní „odvolacie dôvody“.

14. Na základe uvedeného považoval dovolací súd námietky dovolateľa o existencii vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP za neopodstatnené a účelové, a naopak postup a rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci za správne.

15. Dovolací súd dopĺňa, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/175/2017 z 27. februára 2018 sa týka procesnej situácie, keď odvolateľ podá blanketové odvolanie, t. j. odvolanie bez toho, aby v ňom uviedol akýkoľvek odvolací dôvod - ide teda o situáciu odlišnú od situácie v súdnej veci, lebo žalobca v odvolaní podanom v zákonom stanovenej lehote všeobecne uviedol odvolacie dôvody, avšak bez bližšej špecifikácie konkrétnych skutkových okolností prípadu. Navyiac vo veci 6Cdo/175/2017 odvolateľ doplnil dovolacie dôvody z vlastnej iniciatívy, čo sa v súdnej veci nestalo a odvolateľ ostal v tomto smere, ako je uvedené vyššie, nečinný. Nakoľko išlo o odlišnú situáciu, nebolo nevyhnutné predkladať vec veľkému senátu z dôvodu odklonu od judikatúry v zmysle ustanovenia § 48 CSP.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie namietajúce vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ CSP a podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Dovolací súd preto dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

17. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mala (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanej však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobcu sa nevyjadřila), a preto jej dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.